

# Literatūros chrestomatija

## 11 klasei 1 dalis

### TURINYS

#### 1 skyrius. RENESANSAS

##### 1. Leonardas da Vinčis

Alessandras Vezzosi. „Leonardo da Vinci. Pasaulio menas ir mokslas“ (ištraukos)

##### 1. Nikola Makiavelis

„Valdovas“ (XVII skyriaus ištraukos)

##### 3. Viljamas Šekspyras

Alfonsas Nyka-Niliūnas. „Vertėjo *Post Scriptum*“ (straipsnio ištrauka)

Dovydas Judelevičius. „Viljamas Šekspyras ir jo kūryba“ (straipsnio ištrauka)

Audronis Liuga. „Ne – būti. Eimunto Nekrošiaus „Hamletas“ – lygtis be nežinomųjų“ (straipsnio ištraukos)

„Girtas teatru Koršunovo „Hamletas“ (lenkų kritiko Lukašo Drevniako atsiliepimas)

##### 4. Didžiųjų kunigaikščių laiškai

Apie didžiųjų kunigaikščių laiškus (Eglė Patiejūnienė, Ingė Lukšaitė)

Vienas iš trijų didžiojo kunigaikščio Gedimino laiškų, rašytų 1323 metų gegužės 26 dieną

Popiežiaus legatų pasiuntinių pranešimas apie susitikimą su didžiuoju kunigaikščiu Gediminu (1324 m.)

Didžiojo kunigaikščio Vytauto laiškas Europos šalių valdovams, didikams, miestų bendruomenėms (1409 m. rugsėjo 9 d.)

Didžiojo kunigaikščio Vytauto laiškas Šv. Romos imperijos imperatoriui Zigmantui (1420 m. kovo 11 d.)

##### 5. Lietuvos metraščiai

Apie tris Lietuvos metraščių sąvadas (Albinas Jovaišas)

Trumpasis Lietuvos metraščių sąvadas

Vidurinysis Lietuvos metraščių sąvadas

Platus Lietuvos metraščių sąvadas (Bychoveco kronika)

Motiejus Strijkovskis. „Apie šlovingos lietuvių, žemaičių ir rusų tautos pradžią“ (eiliuotos kronikos ištrauka)

Algirdas Julius Greimas. „Tautos atminties beiėškant“ (studijos ištrauka)

Zenonas Ivinskis. „Lietuvos istorija“ (ištrauka)

##### 6. Mikalojus Husovianas

Tomas Veteikis. „Mikalojus Husovianas epochų ir tapatybių sankirtose“ (straipsnio ištraukos)

„Giesmė apie stumbro išvaizdą, žiaurumą ir medžioklę“ (ištraukos)

##### 7. Mykolas Lietuvis

Marcelinas Ročka. „Mykolas Lietuvis“ (monografijos ištraukos)

„Apie totorių, lietuvių ir maskvėnų papročius“ (traktato ištraukos)

##### 8. Petras Roizijus

Makaronikas „Apie kelionę per Lietuvą“ (Eglė Patiejūnienė)

Parinktos epigramos

Anekdotai apie Petrą Roizijų iš Luko Gurnickio knygos „Lenkų dvariškis“ (1566)

##### 9. Andrius Volanas

Marcelinas Ročka. „Andrius Volanas: Gyvenimas ir raštai“ (straipsnio ištraukos)

Ingė Lukšaitė. „Andrius Volanas XVI–XVII a. Lietuvos visuomenės pertvarkos kryžkelėse“ (straipsnio ištraukos)

„Apie pilietinę ir politinę laisvę“ (traktato ištraukos)

„Laidotuvių kalba pagerbiant kilmingą ir šlovingą poną Joną Abramavičių, Smolensko vaivadą, Lydos ir Vendenos seniūną“ (ištraukos)

## 10. Leonas Sapiega

III Lietuvos Statuto (1588) dedikacija „Šviesiausiajam viešpačiui, valdovui Zigmantui III“

## 11. Jonas Radvanas

Apie Joną Radvaną (Sigitas Narbutas)

„Radviliada“ (ištraukos)

## 12. Apie reformaciją

Vytautas Kavolis. „Velnio įsiveržimas: Lietuvos kultūros pokyčiai naujųjų amžių pradžioje“ (straipsnio ištrauka)

Pastaba apie radikaliąsias reformacijos kryptis

Apie Stanislovą Rapolionį

## 13. Abraomas Kulvietis

Dainora Pociūtė. „Maištininkų katedros“ (monografijos ištraukos)

„Tikėjimo išpažinimas“

## 14. Martynas Mažvydas

Lotyniškoji „Katekizmo“ prakalba

Lietuviškoji „Katekizmo“ prakalba (neadaptuota)

Pastaba apie išlikusius „Katekizmo“ egzempliorius

Analizė – rasti akrostichą

Mindaugas Marcinkevičius. „Mažvydas“ (dramos ištraukos)

Antanas Škėma. „Balta drobulė“ (romano ištrauka)

## 15. Mikalojus Daukša

Eugenija Ulčinaitė. „Lietuvos Renesanso ir Baroko literatūra“ (monografijos ištraukos)

## 2 skyrius. BAROKAS

### 1. Baroko epochos didikų testamentai

Albrechtas Stanislovas Radvila

Mykolas Kazimieras Pacas

Apie testamentų rašymo tradiciją (Vytautas Gaivenis, Romualdas Šinkūnas)

### 2. Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis

Apie Mikalojų Kristupą Radvilą Našlaitėlį (Jūratė Kiaupienė)

„Kelionė į Jeruzalę“ (ištraukos)

Andrius Volanas. „Panegirika Mikalojui Kristupui Radvilai“ (ištraukos)

### 3. Motiejus Kazimieras Sarbievijus

Eugenija Ulčinaitė. „Motiejus Kazimieras Sarbievijus – dviejų pasaulių poetas“ (straipsnio ištraukos)

Odės ir epigramos iš „Lemties žaidimų“

### 4. Danielius Naborovskis

„Apie tą patį“

## 3 skyrius. KLASICIZMAS

### 1. Nikola Bualo

„Poezijos menas“ (I, II ir IV giesmės ištraukos)

### 2. Žanas Rasin

„Fedra“ (ištraukos)

### 3. Moljeras

„Tartiufas“ (ištraukos)

### 4. Saulius Žukas. „Klasicizmo atgarsiai XIX a. pradžios lietuvių literatūroje“

Antanas Klementas. „Miškelis“

Antanas Strazdas. „Giesmė Rygos miestui pagerbti“

## 4 skyrius. ŠVIETIMO AMŽIUS

### 1. Imanuelis Kantas. „Atsakymas į klausimą „Kas yra švietimas?“

### 2. Mykolas Pranciškus Karpavičius

„Pamokslas apie Dievui ir tėvynei naudingo jaunimo auklėjimą“

Kristina Mačiulytė. „Mykolas Pranciškus Karpavičius ir piliečių tautos idėja“ (straipsnio ištrauka)

Darius Kuolys. „Švietimas ir valstybė“ (pranešimo ištraukos)

### 3. Johanas Volfgangas Gėtė

Autobiografija „Poezija ir tiesa“ (ištraukos)

Donatas Sauka. „Fausto amžiaus epilogas“ (monografijos ištraukos)

## 5 skyrius. KRISTIJONAS DONELAITIS

### 1. Pasakėčios

„Šuo Didgalvis“

„Pasaka apie šūdvali“

### 3. Poema „Metai“ (poemos ištraukos)

### 4. Saulius Žukas. „Analizė: Retorinės kultūros įtaka Donelaičio kūrybai“

### 5. Sąsajos su Donelaičio kūryba lietuvių lyrikoje (Saulius Žukas)

Kazys Binkis. „Donelaitiškas“

Salomėja Nėris. „Donelaitis“

Marcelijus Martinaitis. „Dėkojimas už K. Donelaičio *Metus*“

## 6 skyrius. ROMANTIZMAS

### 1. Džordžas Baironas

„Kainas“ (II veiksmas, II scena; III veiksmo ištraukos)

### 2. Viljamas Vordsvortas

„Narcizai“

### 3. Frydrichas Šileris

„Odė džiaugsmui“

„Laiškai apie estetinį žmogaus ugdymą“ (2, 6, 25, 26 laiškai)

### 4. Adomas Mickevičius

Tomas Venclova. „Sugrįžimas į gimtinę: Mickevičiaus Lietuva ir Mickevičius Lietuvoje“ (straipsnio ištraukos)

„Vėlinės“ (II dalis; IV dalies ištraukos)

### 5. Aleksandras Puškinas

„Menu akimirą žavingą“

„Pranašas“

### 6. Simonas Daukantas

Ištraukos iš Motiejaus Valančiaus ir Simono Daukanto korespondencijos

## 7. Antanas Baranauskas

Dienoraščio ištraukos

Laiškai

„Kelionė Petaburkan“ (V dalis „Nu, Lietuva, Nu, Dauguva“)

Regina Mikšytė. „Antanas Baranauskas. 1835–1902“ (straipsnio ištraukos)

Sigitas Geda. „Perlai iš Antano Baranausko karūnos“

Justinas Marcinkevičius. „Štai kas yra „Mes“!“

## 8. Antanas Strazdas

„Strazdas“

„Selianka Aušra“

Viktorija Daujotytė. „Strazdelis“ (straipsnio ištrauka)

Juozas Girdzijauskas. „Antanas Strazdas“ (straipsnio ištrauka)

Jonas Aistis. „Antanas Strazdelis“ (esė ištraukos)

## 9. Vytautas Kubilius. „Romantizmo tradicija lietuvių literatūroje“ (IV skyriaus ištraukos)

## 7 skyrius. LITERATŪRA TARNAUJA GYVENIMUI

### 1. Vincas Kudirka

Vytautas Kavolis. „Žmogaus genezė. Psichologinė Vinco Kudirkos studija“ (ištrauka)

Saulius Žukas. „Vertybių kaita XX a. pradžios lietuvių literatūroje“ (studijos ištraukos)

Satyra „Žagaras“

### 2. Jonas Basanavičius

„Mano gyvenimo kronika ir nervų ligos istorija“ (ištraukos)

## 8 skyrius. MAIRONIS

### 1. Eilėraščiai

„Lietuva brangi“

„Užtrauksim naują giesmę“

„Jei kada pančiai nukris“

„Miškas ūžia“

„Oi neverk, matušėle“

„Milžinų kapai“

„Trakų pilis“

„Rigi Kulm“

„Nenoriu sapnų“

„Troškimai“

„Pavasaris“

„Ant Drūkšės ežero“

„Duetas“

„Sudieu“

### 2. Alfonsas Nyka-Niliūnas. „Maironis likimo paraštėje“ (straipsnio ištraukos)

### 3. Vanda Zabarskaitė. „Istorija, kultūra, žmogus Maironio poezijoje“ (kalbos ištraukos)

### 4. Juozas Girdzijauskas. „Trys Maironio pavasariai“

### 4. Sigitas Geda. „Paskutinytis iš titanų“ (esė)